

blue jeans

**OBJECT &
ZAALTEKSTEN**

NEDERLANDS

1

VROEGE GESCHIEDENIS

2

DNA | INDIGO

3

DUURZAAMHEID | INNOVATIE

4

THE DARK SIDE

5

AMBACHT | JEANS COUTURE

6

STREETWEAR | UNIFORMITEIT

7

WERKPLAATS

**CENTRAAL
MUSEUM**

BLUE JEANS

24 NOVEMBER 2012 - 10 MAART 2013

Nederland is een echt jeansland. We hebben zelfs een eigen woord voor jeans: spijkerbroek. In bijna ieders kledingkast is ten minste één exemplaar te vinden, sterker nog: Nederlanders dragen het meeste aantal jeans per hoofd van de bevolking. Toch is in Nederland niet eerder op deze schaal een tentoonstelling over dit geliefde kledingstuk georganiseerd. Het Centraal Museum heeft voor een thematische opzet gekozen, met daarin aandacht voor zowel de geschiedenis als de actualiteit.

Hoewel bij de spijkerbroek vrijwel meteen gedacht wordt aan cowboys, mijnwerkers en de Gold Rush, valt er veel meer over te vertellen. In deze tentoonstelling komen onderwerpen aan bod zoals denim in de 17de eeuw, het DNA van de spijkerbroek, innovatie, duurzaamheid, jeans couture en natuurlijk streetwear. In de laatste zalen kunt u in de Werkplaats zelf aan de slag met de blue jeans.

ACTIVITEITEN

Elke zondagmiddag om 14 uur gratis instaprondleiding.

Workshop *Verven met natuurlijk indigo*.

Workshop *Repareren van je favoriete jeans* met ontwerper Koen Tossijn.

Workshop *Een tweede leven voor een afgedankte spijkerbroek*
door i-did Slow Fashion.

Sit-ins met cultureel antropoloog Anneke Beerkens,
modeontwerpers Bas Kusters en Jan Taminiau.

Kijk voor data en actuele informatie op centraalmuseum.nl.

**GELIEVE DE TENTOONGESTELDE
VOORWERPEN NIET AAN TE RAKEN.**

Hoofdstuk 1 VROEGE GESCHIEDENIS

JEANS UIT DE 17de EEUW?

De gescheurde rok van de jonge vrouw op het schilderij *Bedelende vrouw met twee kinderen* doet denken aan de hippe spijkerkleding van vandaag de dag: dezelfde kleur, scheur en lichte omslag. De anonieme schilder uit de 17de eeuw kreeg onlangs de naam *The Master of the Blue Jeans*, vanwege de typische stofuitdrukking. In de late 17de eeuw kwamen denimachtige stoffen al voor in Europa. De naam van de stof was nog geen jeans, maar bijvoorbeeld fustein, een vrij grove stof van linnen of katoen. Twee figuren uit de 18de-eeuwse Napolitaanse kerststal dragen broeken van wat we nu denim zouden noemen. Denim wordt gekenmerkt door een blauw-ecru katoenen keperbinding. Deze binding geeft de typerende diagonale lijnen aan het weefsel. 'Spijkerstof' heeft dus een langere geschiedenis dan vaak wordt aangenomen.

1. THE MASTER OF THE BLUE JEANS

Bedelende vrouw met twee kinderen
Noord-Italië? late 17de eeuw
olieverf op doek
Galerie Canesso, Parijs

2. WANDELKOSTUUM MET DENIM ROK EN KATOENEN BLOUSE

Nederland, ca. 1900
katoen
ModeMuseum, Antwerpen, collectie
Jacoba de Jonge

3. GEKEPERDE KATOENEN ROK

Nederland, 1800
gekeperd katoen
Stichting Zuiderzeemuseum,
Enkhuizen

Deze rok laat zien dat de
'ingrediënten' voor denim al in 1800
aanwezig waren: katoen, blauwe
verfstof en keperbinding.

4. CAN'T BUST 'EM WORKWEAR PANT

ca. 1900-1930
zware denim, geverfd garen
DENHAM Garment Library, Amsterdam

Deze denim broek is een voorbeeld
van jeans van begin 1900, die
destijds *overall* of *waist overall* werd
genoemd. De broeken kwamen echter
nauwelijks in Nederland voor. Denim
werd wel toegepast in bijvoorbeeld
een rok van een wandelkostuum (2)
of een chauffeurs-/stofjas (5).

5. DENIM STOFJAS

Nederland, 1905-1920
linnen, denim
Gemeentemuseum, Den Haag

6. JONGEN MET WITTE HES, BLAUWE BROEK EN WEITAS

Behorend bij Napolitaanse kerststal
Italië, 1700-1799
hout, tin, terracotta, textiel, verf
Museum Catharijneconvent, Utrecht

7. MAN MET BRUIN HEMD, WITTE HES EN BLAUWE BROEK

Behorend bij Napolitaanse kerststal Italië, 1700-1799

hout, tin, terracotta, textiel, verf
Museum Catharijneconvent, Utrecht

8. FREUDENTHAL/VERHAGEN

Carmen Freudenthal (1965), Elle

Verhagen (1962)

Horse and Rider

met dank aan G-Star, Sergul Iyriboz,

Ben Verhagen, Aernout Veerman en

Thijs

pet: English Hatter

Gemaakt in opdracht van het Centraal Museum, 2012

Speciaal voor de tentoonstelling hebben Carmen Freudenthal en Elle Verhagen nieuwe foto's gecreëerd, gerelateerd aan *Blue jeans*.

9. KIMONO

Japan, laatste kwart 19de eeuw

denim, katoen

privécollectie Tenue de Nîmes, Amsterdam

Al in de 19de eeuw werd denim verwerkt in kimono's. Er waren zelfs speciale weefgetouwen waarop de stof geweven werd.

DUTCH JEANS

De betekenis van het woord jeans is door de tijd heen veranderd. Pas sinds de jaren 50 van de 20ste eeuw verwijst jeans naar een spijkerbroek, daarvoor verwees het naar een katoenen stofsoort. Zo bevinden zich in het *Holker Manuscript* uit 1750 verschillende 'jeans' stofstalen variërend van donkerblauw, lichtblauw, rood en geel tot licht- en donkergroen. De jeans was doorgaans van katoen in keperbinding en werd bijvoorbeeld gebruikt voor voering of onderrokken. Deze stof heeft aan de voor- en achterkant dezelfde kleur. Opmerkelijk zijn ook de vermeldingen van '*English, American and Dutch jeans*' in een Britse handelskrant uit 1877. Jeans verwijst hier ook naar de stofsoorten en niet naar spijkerbroeken. Recentere stalenboeken illustreren de toepassingen van jeansstoffen in Nederland, bijvoorbeeld voor werkkleding van schilders of voor bakkersjassen.

De woorden 'denim' en 'jeans' lijken tegenwoordig inwisselbaar, toch is de ontwikkeling van beide door de jaren heen anders geweest.

10. REKENINGENBOEK VAN TEXTIELFABRIKANT LE POOLE

Leiden, vanaf 1772

papier, textiel

Museum De Lakenhal, Leiden

Dit rekeningenboek bevat een wollen stofstaal van *serge the Nîmes*.

11. MANUAAL VAN UITGAVEN AAN RIJTUIG, PAARDEN, WIJN, KLEDING ETC.

Jacob de Malapert (1711-1782)
papier, inkt
Utrecht, 1739-1782
Het Utrechts Archief

Het woord denim zou een verbastering zijn van *serge de Nîmes*. Serge was al voor de 17de eeuw de verzamelnaam voor wollen, halfwollen en zijden stoffen. Denim zou een verkorting zijn van 'de Nîmes', oftewel 'uit Nîmes', een plaats in het zuiden van Frankrijk. Zeker is dat de regio van Nîmes in de 18de eeuw een belangrijke rol speelde in de productie van textiel. In de 18de eeuw was echter ook een wollen stof met de naam *nîm* bekend. Nim was afkomstig uit Spanje, maar werd tevens in het zuiden van Frankrijk vervaardigd. Of denim daadwerkelijk van serge de Nîmes afstamt is tegenwoordig een punt van discussie. In Nederland werd ook serge de Nîmes vervaardigd en gebruikt voor uiteenlopende kledingstukken, zoals bijvoorbeeld te zien is in het manuaal (kasboek) van de Utrechter Jacob de Malapert.

12. STALENBOEK

1904
papier, textiel
Stichting Mommerskwartier
Audax Textielmuseum, Tilburg

13. STALENBOEK

zonder datum
papier, textiel
Stichting Mommerskwartier
Audax Textielmuseum, Tilburg

14. LIVRE D'ÉCHANTILLONS 'MANUSCRIT HOLKER'

Lancashire, Groot-Brittannië, 1750
papier, textiel
Les Arts Décoratifs, Musée de la Mode et du Textile, Parijs

De Brit John Holker (1719-1786) maakte al op jonge leeftijd kennis met de Britse katoenindustrie. Vanwege politieke omstandigheden vluchtte hij via Nederland naar Frankrijk, waar hij uiteindelijk als inspecteur-generaal een belangrijke rol speelde in de stimulering van de Franse textielnijverheid. Zijn opdracht was om zoveel mogelijk informatie over de bloeiende Britse katoenindustrie te vergaren, omdat het vanuit Groot-Brittannië verboden was om dergelijke kennis te exporteren.

15. MONSTERBOEK VAN J. VAN DER MOLEN

Enschede, 1928-1930
papier, textiel
TwentseWelle, Enschede

16. AMSTERDAMSCHÉ COURANT

Amsterdam, 3 maart 1778
papier, inkt
Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

In de Amsterdamsche Courant wordt melding gemaakt van de verkoop van een partij stoffen, waaronder 'Jeans' en 'Cotton de Niems'.

17. EDUARD SCHELLHASS & CO.

Londen/Hong Kong, 13 juli 1877
papier, inkt
NEHA / IISG, Amsterdam

In deze krant wordt melding gemaakt van '*English jeans*', '*Dutch jeans*' en een enkele keer van '*American jeans*'. Jeans verwijst naar katoenen stof, wat met *English*, *Dutch* of *American* bedoeld wordt is helaas niet duidelijk.

18. MARKTBERICHT EN PRIJS-COURANT

Soerabaya, 1 mei 1877
papier, inkt
NEHA / IISG, Amsterdam

19. FOLDER VROOM & DREESMANN

V&D uitverkoop
Nederland, 1917
papier, inkt
NEHA / IISG, Amsterdam

20. FOLDER VROOM & DREESMANN

Vroom & Dreesmann's serieweek
Nederland, 1915
papier, inkt
NEHA / IISG, Amsterdam

In deze folder van V&D wordt onder meer reclame gemaakt voor 'Dames-Rokken' in 'Fijne Fransche Jeans', of 'jeans Dames-Pantalons, Fransch model met borduursel'. Jeans duidt hier op een katoenen stof.

21. LIMBURGSCH DAGBLAD

Heerlen, 1 februari 1952
papier, inkt
Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Voor zover bekend is dit de eerste vermelding van een 'Cowboy-spijkerbroek' in een Nederlandse krant. Het feit dat spijkerbroeken als eerste in de mijnstreek te koop waren, hangt samen met de samenstelling van de stof. Immers, de spijkerbroeken werden vanwege de 'zeldzame' kwaliteit van het weefsel sinds het midden van de 19de eeuw door onder meer mijnwerkers in de Verenigde Staten gewaardeerd. De tekst in de advertentie maakt ook duidelijk dat het hier expliciet om werkkleding ging. Pas in de loop van de jaren 50 maakte de spijkerbroek - met name bij de jeugd - een opmars in Nederland.

22. FOTOSERIE 'LEE COOPER' IN GROENLO

Spijkerbroekproductie van Lee Cooper
Groenlo, 1960-1970
fotopapier
TwentseWelle, Enschede
Fotograaf: Bijlo, Enschede

In de 20ste eeuw vond productie van spijkerbroeken plaats in Nederland. Zo had het Britse Lee Cooper, opgericht in 1908, tot in de jaren 60 een fabriek in Groenlo (Twente). Lee Cooper is het eerste jeans merk in Europa.

Hoofdstuk 2

DNA | INDIGO

DNA

De spijkerbroek onderscheidt zich van andere kledingstukken door de stof, binding, stiksels, zakken, kleur, sluiting etc. Maar wat maakt een spijkerbroek nu eigenlijk tot een spijkerbroek?

Jeansvondsten in de mijnen van Californië laten al de belangrijkste kenmerken zien, die tot op de dag van vandaag het uiterlijk van de broek bepalen. De voornaamste toevoeging op de bestaande werkbroecken waren de klinknagels, of rivets, die nog steeds op bijna alle spijkerbroeken zitten. Het patent hiervoor werd in 1873 aangevraagd door Jacob Davis en Levi Strauss, doorgaans beschouwd als 'uitvinders' van de spijkerbroek. De ontwikkeling van de jeans hangt nauw samen met patentaanvragen. In 1926 vroeg Lee bijvoorbeeld een patent aan op de ritssluiting. Voor die tijd hadden de spijkerbroeken sluitingen met knopen. Hoewel de broeken uniform en tijdloos lijken, zijn ze vaak goed te dateren aan de hand van details zoals knopen en stiksels. Zo veranderde Levi Strauss & Co. in 1971 de wit geborduurde tekst op de *red tab* van het in hoofdletters geschreven LEVI'S in Levi's. Een aantal veranderingen en kenmerkende aspecten is hier op een rij gezet.

1. BOON MAGAZINE

Deze foto's van spreads uit verschillende edities van het Japanse tijdschrift *Boon* geven een goed overzicht van een aantal belangrijke ontwikkelingen van jeans: de labels, de rits, de knopen. Tot in detail worden de veranderingen geanalyseerd.

2. LEE

Buddy Lee
vóór 1962
denim, keramiek
VF Europe/Lee
Nora Rohrig

3. LEE

Buddy Lee
vóór 1962
denim, keramiek
Privécollectie Joachim Baan

4. LEVI STRAUSS & CO.?

Fragment spijkerboek
1873?
denim
Privécollectie Michael Allen Harris,
Verenigde Staten

Volgens Michael Allen Harris is dit een deel van een werkbreek uit 1873. Harris baseert zich hierbij onder meer op de klinknagels en het feit dat er slechts één achterzak is, zonder sierstiksels en de plaatsing van het label.

5. NEUSTADTER BROS

Fragment spijkerboek
denim
Privécollectie Michael Allen Harris,
Verenigde Staten
* Met speciale dank aan Museum
Rotterdam.

6. LEVI STRAUSS & CO.

Jeans met red tab en 'BIG E'
Verenigde Staten, ca. 1950-1960
denim
Privécollectie Ninke Bloemberg

Het kleine rode verticale label, in het Engels (*red*) *tab* of *flag* genoemd, aan de rechter achterzak werd voor het eerst in 1936 toegevoegd om de broek onderscheidend te laten zijn ten opzichte van concurrenten. Het is de eerste keer dat een label zo prominent aan de buitenkant van een kledingstuk werd geplaatst.

7. LEE

Rodeo pants
Verenigde Staten, 1935-1950
denim
VF Europe/Lee
Nora Rohrig

In de Verenigde Staten staat het organiseren van *rodeo shows* in een lange traditie. Vanaf het begin van de 20ste eeuw werden clowns ingezet om te zorgen dat het publiek niet wegliep zodra er een pauze viel. Om de lachfactor te vergroten droegen de clowns *oversized* jassen en jeans.

8. DENIM LEGENDS BOEK

WeAr Global Magazine
Oostenrijk, 2010
papier
Privécollectie Joachim Baan

9. LEVI STRAUSS & CO.

Fragment spijkerbroek
Verenigde Staten, ca. 1888-1889
denim, metaal, leer
Privécollectie Michael Allen Harris,
Verenigde Staten

Dit is het vroegst bekende voorbeeld van het tot op de dag van vandaag bekende leren etiket. Het fragment is gevonden in een mijn in Californië door verzamelaar, schatgraver en auteur Michael Allen Harris.

10. LEVIS VINTAGE

1878 Pantaloons 30-10
2012
denim
LEVIS VINTAGE CLOTHING, Amsterdam

Een opmerkelijk aspect van jeans is dat, ondanks dat ze aan mode onderhevig zijn, vooral traditie en historie een belangrijke rol spelen bij de productie ervan. Levi's Vintage Clothing brengt bijvoorbeeld spijkerbroeken op de markt die een exacte kopie zijn van vroege ontwerpen. Dit 9oz. model heeft bijvoorbeeld vier zakken, een gesp aan de achterkant, hoge steekzakken aan de voorkant en dubbele kniestukken (gepatenteerd in 1878).

11. DE INDIGOBEREIDER EN BLAAUWVERWER

Petrus Johannes Kasteleijn (1746-1794)
Dordrecht, 1788
papier
Bijzondere collecties, Universiteit van Amsterdam

12. DEN VOLMAEKTEN VERWER

Handboek: De volmaekten verwer,
leerende: 1. De bereydinge en
bewerkinge der Ingrediënten noodig
tot de Verw.-konst. Etc. [deel 1]
Maastricht, 1795, 2de druk
papier
TwentseWelle, Enschede

Al vanaf de 17de eeuw bestonden er
boeken met uitgebreide recepten over
het verven met indigo.

13. ANTHON GERARD ALEXANDER RIDDER VAN RAPPARD (1858 - 1892)

Het wassen van strengen katoen
Haarlem, 1890-1891
olieverf op doek
Centraal Museum, legaat 1935
inv.nr. 7634/009

14. ANTHON GERARD ALEXANDER RIDDER VAN RAPPARD (1858 - 1892)

Het poetsen of krabben van katoenen
weefsels
Haarlem, 1890-1891
olieverf op doek
Centraal Museum, legaat 1935
inv.nr. 7634/008

15. ANTHON GERARD ALEXANDER RIDDER VAN RAPPARD (1858 - 1892)

Spoelwindende vrouw, Nuenen
1884
olieverf op doek
Centraal Museum, legaat 1935
inv.nr. 7635-A

16. ANTHON GERARD ALEXANDER RIDDER VAN RAPPARD (1858 - 1892)

Twee arbeidsters
1885
olieverf op doek
Centraal Museum, legaat 1935
inv.nr. 7636

17. FREUDENTHAL/VERHAGEN

Carmen Freudenthal (1965), Elle
Verhagen (1962)
Genes
2012
Freudenthal/Verhagen, Amsterdam

18. CBS NEWS

6.54 min
Cone Denim LLC, a division of
International Textile Group, Inc.,
Verenigde Staten

DENIMHEADS

Speciaal voor de tentoonstelling is
een vijftal portretten gemaakt van
zogenaamde denimheads. Dit zijn
personen die 'blauw bloed' door hun
aderen hebben stromen. Zij vertellen
ieder over hun passie voor jeans en
schreven een persoonlijk verhaal bij
hun favoriete spijkerbroek. Wie eenmaal
bevangen is door de denim broeken,
lijkt er niet meer los van te komen.

JEANS IN NEDERLAND

Vanaf het begin van de 20ste eeuw waren in Nederlandse bioscopen al stomme films te zien met cowboys in spijkerbroeken. Toch duurde het tot in de jaren 50 van de 20ste eeuw voordat de spijkerbroek hier te koop werd aangeboden en aftrek vond. Voor het eerst is er dan sprake van een jongerencultuur; een gevolg van hun plotselinge beschikking over geld en eigen vrije tijd. De spijkerbroek bleek goed te passen bij het onderscheidende beeld dat de jeugd van zichzelf neer wilde zetten. Het stoere uiterlijk van de jeugdige en 'rebelse', naoorlogse filmsterren, zoals Marlon Brando, James Dean en Marilyn Monroe inspireerde jongeren extra tot het dragen van leren jacks en spijkerbroeken. In de jaren 70 verdringt de jeans het nette pak en de jurk. Uiteindelijk heeft de spijkerbroek ons kledinggedrag tot op de dag van vandaag beïnvloed.

19. TOM MIX IN AMSTERDAM EN BERLIJN

1925

7.35 min

EyE Filminstituut, Amsterdam

Reportage van het bezoek van de Amerikaanse acteur Tom Mix aan Amsterdam op 25 april 1925. Mix wordt enthousiast door een massa mensen onthaald.

20. THE GREAT TRAIN ROBBERY

1903

10.33 min

EyE Filminstituut, Amsterdam

Deze film is de eerste Amerikaanse western. Doorgaans verschenen deze geluidloze films ongeveer een

jaar na productie in Nederlandse filmhuizen. Het publiek dat deze films bezocht was dus al sinds het begin van de 20ste eeuw met de spijkerbroek bekend. Toch zijn er geen aanwijzingen gevonden dat - anders dan de cowboyhoed - het kledingstuk in Nederland werd verkocht.

De twee films worden achtereenvolgens en continue vertoond.

INDIGO

De indigoblaauwe kleur is kenmerkend voor de spijkerbroek, die niet voor niets ook wel *blue jeans* wordt genoemd. Het indigo pigment, dat voor de diepblauwe kleur zorgt, heeft een lange geschiedenis. Het gebruik van het woord indigo kan voor verwarring zorgen: het verwijst namelijk zowel naar het pigment, de kleur van het geverfde textiel, als naar de kleurstof houdende planten wede en indigo. Beide (groene) planten leveren een vergelijkbare blauwe kleurstof. Het bereiden van de blauwe verfkuipe en het verfproced  is ingewikkeld en arbeidsintensief. Het verfbad is in eerste instantie wit-groen; pas als het textiel in aanraking komt met zuurstof kleurt het blauw. Hoe vaker het weefsel geverfd wordt, hoe dieper de kleur. Een belangrijk kenmerk van indigo is dat het kleurvast is. In 1826 is in het geheim door de Franse Jean Baptiste Guimet een synthetisch blauw ontwikkeld, dat aan het einde van de 19de eeuw commercieel beschikbaar werd gemaakt door de Duitse *Badische Anilin- und Soda Fabrik* (BASF).

Wede (*Isatis tinctoria* L.) en indigo (*Indigofera tinctoria* L.)

Hoewel de planten van verschillende families afkomstig zijn, leveren de wede en indigo een vrijwel gelijke indigoblauwe verfstof op. In de middeleeuwen werd wede in Europa gezien als de koningin onder de kleurstoffen; ze was van groot belang voor de lokale economie. Vanaf het begin van de grote ontdekkingsreizen in de 16de en 17de eeuw nam de (sub)tropische indigo, afkomstig uit landen als India, Japan, China, Midden- en Zuid-Amerika en West Afrika, deze rol over. Indigo levert in verhouding tot wede een substantieel hoger rendement aan blauw pigment. Er is dus minder indigo nodig dan wede om textiel te verven.

21. WEDEBOL

wedebladere

DENHAM Garment Library, Amsterdam

22. HIROYUKI SHINDO (1941)

Indigo bal

Japan, 1995

Styroschuim, katoen, linnen, indigo
Centraal Museum, schenking 2004
inv.nr. 29960

23. DENHAM THE JEANMAKER

WOAD jeans

denim, wede

lente/zomer 2011

DENHAM Collection, Amsterdam

Deze spijkerbroek is in Groot-Brittannië geverfd met wede. Deze blauwe verfstof was de voornaamste blauwe verfstof in Europa, voor de introductie van het exotische indigo.

24. BOUDICCA

Zowie Broach (1966), Brian Kirkby (1965)

TBC

Londen, 2012

wede, jeans, mixed media

Gemaakt in opdracht van het Centraal Museum

Het Britse ontwerpersduo Boudicca laat zich al jarenlang inspireren door wede, een verfstof die mythische krachten met zich mee zou dragen. Voor deze installatie nam het duo hun parfum WODE als uitgangspunt. Bij het opspuiten kleurt de huid blauw, maar dit trekt na een aantal seconden weg. Het is het omgekeerde effect van het verven met wede en indigo.

BLAUW

Blauw is wereldwijd de meest voorkomende kleur voor kledingstukken. Al eeuwenlang komt de kleur terug in werkkleding. In de uitdrukking 'white-collar workers' en 'blue-collar workers', wat het onderscheid tussen kantoor- en productiewerk aangeeft, komt het verschil in type werk – en daarmee de plaats in de maatschappij – nog steeds tot uitdrukking. In de 20ste eeuw vindt een belangrijke ontwikkeling plaats volgens de Franse historicus Pastoureau (1947), die schrijft dat blauw het tussen 1910 en 1950 in toenemende mate overnam van zwart, de kleur die in de 19de eeuw dominant was voor mannenkleding. Inmiddels is blauw wereldwijd bepalend voor de moderne cultuur, waar de *blue jeans* de voornaamste dragers voor zijn. Om antropoloog Michael Taussig (1940) te citeren: '*To slip into your blue jeans is to slip into history*'.

Eerste entresol **175-JARIG JUBILEUM DE RODE WINKEL**

In 2012 viert de Utrechtse winkel De Rode Winkel zijn 175-jarig jubileum. De Rode Winkel heeft een belangrijke rol gespeeld bij de introductie van de spijkerbroek in Utrecht en Nederland. Het kledingstuk werd in de jaren 50 niet overal direct met open armen ontvangen, zoals blijkt uit de geschiedenis van De Rode Winkel, waar het kledingstuk 'onder de toonbank' werd verkocht. De vraag bleek echter zo groot, dat de winkel, die van oorsprong beroeps- en vakkleding verkocht, al snel een specialist op het gebied van jeans werd. Speciaal voor het jubileum is een aantal unieke jeans ontworpen, die geveild zal worden voor War Child. Zie voor meer informatie: www.jeansforwarchild.com.

Hoofdstuk 3 **DUURZAAMHEID | INNOVATIE**

STOFFEN OM AAN TE VOELEN

Modetentoonstellingen verleiden vaak tot het aanraken van de kledingstukken, terwijl dit doorgaans zeer schadelijk voor het opgestelde textiel is. Speciaal voor *Blue jeans* is een aantal stoffen uitgezocht waar aan gevoeld mag worden. Denim heeft als eigenschap dat het vaak zachter aanvoelt, naarmate het meer aangeraakt is.

DUURZAAMHEID

Mode en duurzaamheid lijken maar moeizaam samen te gaan. De steeds wisselende trends, die ook voor jeans gelden, zorgen bij voorbaat niet voor duurzaamheid vanwege de hoge omloopsnelheid van kledingstukken. Toch wordt op grote en kleine schaal geprobeerd om hier verandering in aan te brengen. Het opnieuw gebruiken of vermaken van spijkerbroeken is een van de duurzaamste manieren. Dit jaar bracht het Nederlandse Kuyichi, dat tien jaar geleden als eerste spijkerbroeken van biologisch katoen vervaardigde, een kleine collectie uit onder de naam *Salvage Project*: deze collectie is helemaal vervaardigd uit gerecyclede materialen.

Een andere mogelijkheid tot verduurzamen is het vervezelen van gedragen jeans. Van deze vezels kan nieuw garen gesponnen worden, om bijvoorbeeld truien van te breien, zoals het Nederlandse YOUASME heeft gedaan. Ook alternatieve materialen bieden perspectief, zoals de veelbelovende textielvezel brandnetel, die door het Nederlandse Netl in de Noordoostpolder geteeld wordt. De belangrijkste ontwikkelingen vinden plaats in het terugdringen van watergebruik, aangezien voor het vervaardigen van een spijkerbroek gemiddeld 7000 tot 8000 liter water nodig is.

1. JURGEN BEY (1965)

Levi Strauss & Co. (opdrachtgever),
Droog Design (opdrachtgever)
Indigo (vitrine ontwerp)
1999
diverse materialen en technieken
Centraal Museum, schenking 2002
inv.nr. 29784

Het achterliggende idee voor deze installatie is dat het van origine kleurloze indigo pas door een chemische reactie zijn diepblauwe kleur onthult.

2. G-STAR/NETL

RAW Nettle
2011
brandnetelvezels, katoen

Brandnetel is een veelbelovende textielvezel. De *RAW Nettle* collectie, een samenwerkingsverband tussen de twee Nederlandse bedrijven G-Star en Netl, is sinds 2011 op de markt. Deze (nu nog beperkte) lijn bestaat uit jeans van 90% biologisch katoen en 10% brandnetelvezel. Bij de teelt en verwerking van brandnetelvezels komen betrekkelijk weinig water en chemicaliën kijken. Daarnaast kan de productie van kleding die brandnetelvezels bevat plaatsvinden binnen Europa, wat de ecologische voetafdruk van kledingstukken beperkt.

3. YOUASME MEASYOU

Twan Janssen (1968), Mark Vorstenbos (1967)
gerecyclede broek, trui en sjaal
Recover, herfst/winter 2012
100% gerecyclede denim
schoon den boer PR, Amsterdam

Vervezelde oude spijkerbroeken dienen als basis voor nieuw garen. Hiermee kan bijvoorbeeld een trui, sjaal of broek worden gebreid.

4. FRANÇOIS + MARITHÉ GIRBAUD (1945 EN 1942)

Gelaserde overall
lente/zomer 2008, look 8
denim met multi-layer
François + Marithé Girbaud, Parijs

5. FRANÇOIS + MARITHÉ GIRBAUD (1945 EN 1942)

JeanOside
lente/zomer 2012
denim met multi-layer
François + Marithé Girbaud, Parijs

De spijkerstof is behandeld met een laser- en ozontechniek: beide technieken zorgen ervoor dat er minder water en chemicaliën nodig zijn om het gewenste versleten effect te verkrijgen. De film toont het laserproces van WattwashTM.
Regie: Fred Eldar Gasimov
Productie: Kikaya, France
2010
2.54 min.

6. KUYICHI

Salvage project
Hooded jacket, one of a kind
Salvage piece
2012
gerecyclede materialen
Kuyichi, Haarlem

Nick Vintage Green
biologisch katoen, hennep
2012
Kuyichi, Haarlem

7. FREUDENTHAL/VERHAGEN

Carmen Freudenthal (1965), Elle Verhagen (1962)

Dye

2012

Freudenthal/Verhagen,
Amsterdam

INNOVATIE

De spijkerbroek gaat al decennia mee, toch is het kledingstuk nog altijd actueel en innovatief. Zonder de essentie van de jeans los te laten is een grote variatie aan ontwerpen en technieken mogelijk. Zo vervaardigt het Nederlandse label gluejeans spijkerbroeken waarvan alle naden gelijmd zijn: er komt geen stiksel of rivet aan te pas. Innovatie kan dus zitten in de manier waarop het kledingstuk is samengesteld. Ook G-Star richt zich op de constructie van spijkerbroeken. In 1996 werd naast RAW denim ook de eerste *G-Star Elwood* geïntroduceerd, het eerste driedimensionale denim, ontworpen om de contouren van het lichaam te volgen, waardoor de broekspijpen iets naar binnen zijn gebogen. De broek had onder meer een opgezet kniestuk, geïnspireerd op de broek van een motorrijder.

Het Franse merk François + Marithé Girbaud staat al sinds de jaren 70 van de 20ste eeuw bekend om de toepassing van vernieuwende technieken. Door spijkerbroeken te laseren of met ozon te bewerken krijgt het kledingstuk een *vintage look*. Het laseren zorgt ervoor dat een minimaal laagje van de stof wordt aangetast, waardoor het gewenste versleten effect ontstaat.

8. NIEUWE HEREN

Erik de Nijs (1985) en Tim Smit (1988)

Beauty and the Geek

Utrecht, 2007

denim, draadloos toetsenbord, muis, speakers

Nieuwe Heren, Utrecht

In deze spijkerbroek is techniek en mode geïntegreerd. De broek heeft een toetsenbord, een speaker set en een muis, waardoor het mogelijk is om een computer vanaf verschillende plekken te gebruiken. Het stiksel is geïnspireerd op het patroon van een printplaat van de computer.

9. NAKED & FAMOUS

32 oz. jeans

Canada, 2012

denim

Tenue de Nîmes, Amsterdam

Naar eigen zeggen is dit de dikste jeans ter wereld: de spijkerbroek kan zelfs op zichzelf staan. Oz. is de afkorting voor ounce, waarmee de zwaarte van denim wordt bepaald.

10. NAKED & FAMOUS

Scratch-n-Sniff Raspberry Scented

Denim

Canada, 2012

denim

Naked & Famous, Montreal, Canada

11. NAKED & FAMOUS

Glow in the dark jeans
Canada, 2011
denim
Naked & Famous, Montreal, Canada

Het merk Naked & Famous vervaardigt de spijkerbroeken in Canada, alleen de stof wordt uit Japan geïmporteerd. De *Scratch-n-Sniff* ruikt naar framboos wanneer over de stof gewreven wordt, doordat er een speciale geurcoating meegebakken is in de stof.

12. FRANÇOIS + MARITHÉ GIRBAUD (1945 EN 1942)

Stonewashed jeans
Frankrijk, ca. 1972
denim
François + Marithé Girbaud, Parijs

De techniek van het *stonewashen* is in de jaren 70 geïntroduceerd om broeken zachter te maken, een gedragen uiterlijk te geven en het diepe blauw te verwijderen, naar de mode van die tijd. De naam geeft letterlijk de techniek weer: jeans worden gewassen in een trommel met (puim)steen. Het Franse Girbaud experimenteerde bijvoorbeeld rond 1972 bij *Laverie Saint-Jean* in Parijs met een *stonewash* methode *avant-la-lettre*. Na 1975 ontwikkelde de productie zich mondiaal en werd het geïndustrialiseerd, door de sterk toenemende vraag.

13. RAPHA LTD.

Rapha Racing jeans
nylon, katoen, elasthaan
2012
Rapha Ltd, London

Deze jeans is speciaal ontwikkeld voor wielrennen. Het denim is ontwikkeld in Italië en is robuust, droogt snel en slijt - in tegenstelling tot gewone spijkerbroeken - niet snel. Aan de achterkant van de broek kan een slot bevestigd worden.

14. GLUEJEANS

Zonder titel
Rotterdam, 2012
denim, lijm
Gemaakt in opdracht van het Centraal Museum

In 2008 bracht het Nederlandse gluejeans een radicaal andere benadering van jeans: de naden van de spijkerbroeken zijn niet gestikt, maar gelijmd in verschillende kleuren. De broeken worden met de hand vervaardigd in Nederland en zijn dus uniek. Deze installatie is speciaal voor de tentoonstelling vervaardigd.

15. G-STAR ELWOOD

G-Star Elwood
print op doek
G-Star Raw C.V.

Hoofdstuk 4

THE DARK SIDE

De huidige productiewijze van jeans is over het algemeen zeer milieuvervuilend. Zowel de bewerking van katoen als het verven en behandelen van denim stelt de textielindustrie voor serieuze uitdagingen op het gebied van het terugdringen van waterverbruik, chemicaliën en energie. Zo worden spijkerbroeken nog altijd op bepaalde plekken in de wereld (bijvoorbeeld Bangladesh) gezandstraald. Dit is een techniek die gebruikt wordt om jeans een versleten *look* te geven. Zandstralen is echter zeer schadelijk voor de gezondheid van de werknemers en kan onder meer tot ernstige longziektes leiden. Inmiddels heeft een groot aantal jeans merken besloten het zandstralen in het productieproces te verbieden. Ook het verven van stoffen kan tot ernstige milieuvervuiling en gezondheidsklachten leiden. In China, waar veel textielfabrieken staan, is 70% van het water vervuild en 50% onveilig doordat het afvalwater is geïnfiltreerd in het grondwater. Verschillende internationale merken hebben de krachten gebundeld in de zogenaamde *Joint Roadmap* en werken samen om veranderingen aan te brengen in het productiesysteem.

1. LU GUANG/GREENPEACE

Factory worker in Guangdong Province
China, 2010
Greenpeace Nederland

2. LU GUANG/ GREENPEACE

Water Sampling in Guangdong
Province
China, 2010
Greenpeace Nederland

3. LU GUANG/GREENPEACE

Wastewater in Guangdong Province
China, 2010
Greenpeace Nederland

4. ALLISON JOYCE (1987)

Sandblasting uit de fotoserie Fashion
Victims
Bangladesh, 2010
Allison Joyce, New York

5. PIETER VAN DEN BOOGERT (1985)

What We Wear
Ghana, 2011
Pieter van den Boogert, Amsterdam

Fotograaf Pieter van den Boogert
legde de wereldwijde textielhandel
vast in een serie foto's: van productie
in Bangladesh, tot de consumptie in
Nederland en tenslotte het hergebruik
van onze tweedehands kleding in
Ghana.

JEANSVOETAFDruk

Een broek van 100% hennep heeft de kleinste ecologische voetafdruk wat betreft de vezel. Daarna volgt een broek van hennep & bio-katoen, dan een broek van bio-katoen en dan een broek van gewone katoen.

Het gebruik van een spijkerbroek (regelmatig dragen of na twee keer dragen in de garderobe laten liggen) bepaalt meer dan de helft van je jeansvoetafdruk. Door de levensduur van je broek te vergroten, zal de impact van de vezel op je jeansvoetafdruk per dag ook kleiner worden. De oppervlakte nodig voor de vezels is immers een vast getal per broek. En wanneer die broek tweemaal zo lang gedragen wordt, wordt de impact van de vezel op je voetafdruk per dag twee keer zo klein.

Bron: Greenjeans.

GREEN JEANS

Er zijn mogelijkheden om bewuster met spijkerbroeken om te gaan.

Een aantal tips:

Koop jeans die vervaardigd zijn uit milieuvriendelijke materialen zoals hennep, brandnetel, bamboe, bio-katoen, gemaakt in goede milieu- en arbeidsomstandigheden;

Was je jeans minder vaak en op een lagere temperatuur (30°C);

Droog je jeans niet in een droogtrommel, maar op een droogrek;

Schenk je jeans een tweede leven via het Leger des Heils, Humana of Kici;

Hergebruik je oude jeans voor nieuwe kleren of accessoires.

Hoofdstuk 5

AMBACHT | JEANS COUTURE

AMBACHT

Als reactie op de massaproductie zijn er wereldwijd verschillende kleinschalige initiatieven, die het ambacht van het jeans maken (her) introduceren. In Nederland is Atelier Tossijn een voorbeeld hiervan. Koen Tossijn ontwerpt en vervaardigt in zijn eenmansatelier jeans als een maatpak. Speciaal voor de tentoonstelling heeft hij zijn werkplaats naar deze museumzaal verhuisd. Het Amerikaanse ROY denim of het Japanse Momotaro zijn vergelijkbare voorbeelden in het buitenland. In de jaren 70 en 80 van de 20ste eeuw werd 'ambacht' geuit in kleurrijk borduurwerk. Punk heeft radicaal verandering gebracht in het individualiseren van kledingstukken: punkers takelden hun jeans toe met bleekmiddel, maakten er scheuren in en 'versierden' de stof met veiligheidsspelden. Het bewust beschadigen van kleren is toen in gang gezet. Een extreem en recent voorbeeld hiervan is de spijkerbroek van Maison Martin Margiela, waarbij bijna geen materiaal meer is overgebleven.

1. ATELIER TOSSIJN

Koen Tossijn (1981)

Op gezette tijden zal jeansontwerper Koen Tossijn in de tentoonstelling aan het werk zijn. Speciaal voor *Blue jeans* heeft hij zijn atelier naar deze museumzaal verplaatst.

2. ROY

Roy Slaper van ROY fabriceert één spijkerbroek per dag in zijn atelier in Oakland, California.
5.13 min

3. CONE MILLS

De fabriek White Oak/Cone Mills is opgericht in 1891 in Greenboro (Verenigde Staten). Vanaf 1910 werd Cone Mills leverancier van Levi Strauss & Co., en leverde onder meer exclusief denim voor de 501 in 1922. Nog steeds is het een van de grootste denimleveranciers ter wereld.
4.25 min

De twee films worden continue en in een loop getoond.

4. JAN TAMINIAU (1975),

JAN TAMINIAU

Poetic Clash meets Nature Extends
2012

denim

Gemaakt in opdracht van het Centraal
Museum

Uit het werk van de Nederlandse
modeontwerper Jan Taminiau spreekt
een voorliefde voor nostalgie, dat
zich uit in de keuze van materialen,
techniek en vakmanschap, doorgaans
veel handwerk. Speciaal voor *Blue
jeans* maakte Taminiau een lange,
uit denim vervaardigde avondjapon,
die is geïnspireerd op zijn laatste
collectie Poetic Clash (Parijs, juli
2012) en zijn eerdere collectie Nature
Extends (Parijs, juli 2011).

5. G-STAR NY RAW

herfst/winter 2009

denim

G-Star Raw C.V.

Deze 'bontjas' is vervaardigd
van denim, dat handmatig op de
millimeter gescheurd is om het
bontachtige effect te verkrijgen. Het
ontwerp is geshowd tijdens de *New
York Fashion Week*.

6. G-STAR NY RAW

lente/zomer 2010

denim

G-Star Raw C.V.

7. DRIES VAN NOTEN

Bleached denim derby

lente/zomer 2011

denim, leer

Dries van Noten, Antwerpen

8. KINDERSCHOENEN

ca. 1973

katoen, denim, touw, rubber

Centraal Museum, aankoop 1973

inv.nr. 18200/004

9. PAUL SMITH SHOES

Mainline Collection

lente/zomer 2012

denim, rubberen zool

Paul Smith, Londen

10. BASKETBALSCHOENEN

ca. 1973

katoen, denim, rubber, metaal

Centraal Museum, aankoop 1973

inv.nr. 18206/003

11. LANVIN

zomer 2009

denim

LANVIN Chargée du Patrimoine, Parijs

12. LOLA PAGOLA

Marijke Bruggink (1961), Marlie

Witteveen (1959)

Schaatsschoen uit de serie Jeans
1991

donkerblauwe canvas (denim) met
oranje stiksel; leren zool

Centraal Museum, schenking 1998

inv.nr. 28347

13. LOLA PAGOLA

Marijke Bruggink (1961), Marlie

Witteveen (1959)

Corsetschoen uit de serie Jeans
1991

donkerblauwe canvas (denim) met
oranje stiksel; leren zool

Centraal Museum, schenking 1998

inv.nr. 28348

14. OVERALL

Nederland, 1930-1939
denim, cambric
Centraal Museum, schenking 1985
inv.nr. 25312

15. STURKA

Dames spijkerbroek
Nederland?, 1953
denim
Centraal Museum, schenking 1984
inv.nr. 24813

Dit is de vroegste spijkerbroek in de collectie van het Centraal Museum. Het Nederlandse textielbedrijf Sturka werd rond 1880 opgericht en heeft tot 1976 bestaan.

16. KLAVERS VAN ENGELEN

Niels Klavers (1967), Astrid van Engelen (1970)
Jeans jasje
lente/zomer 2001, Beaufort 5
denim
Centraal Museum, schenking 2012
inv.nr. 31725

17. LEVI STRAUSS & CO.

Herenjasje
ca. 1999
katoen, hennep
Centraal Museum, schenking Gijs Bakker 2010
inv.nr. 31219

18. MOMOTARO

Japan, 2012
denim
Tenue de Nîmes, Amsterdam

19. PUNKOUTFIT

Nederland, ca. 1981-1984
Gedragen en samengesteld door Ger de Kok (1963)
katoen, denim, metaal; bespoten; beschilderd
Gemeentemuseum, Den Haag

20. KUYICHI/BAS KOSTERS

2003
denim, verf
Broekman De Rode Winkel, Utrecht

In 2003 beschilderde de Nederlandse modeontwerper Bas Kusters (1977) spijkerbroeken in de etalages van De Rode Winkel in Utrecht ter gelegenheid van de heropening van de winkel. Volgens Kusters zijn spijkerbroeken zeer 'non-fashion', maar op deze kleurrijke en expressieve manier weet hij zijn signatuur neer te zetten.

21. LEVI STRAUSS & CO.

Spijkerbroek
1970-1975
denim, katoen
Gemeentemuseum, Den Haag

Deze broek is begin jaren 70 als trouwbroek gedragen door de bruidegom. De broek is aan de bovenkant geborduurd met een veelkleurig bloempatroon. In deze periode was het mode om spijkerbroeken en -jasjes rijkelijk te versieren met borduurwerk, beschilderingen of allerlei franjes.

22. MAISON MARTIN MARGIELA

Gescheurde jeans met jasje
lente/zomer 2008
denim
Maison Martin Margiela, Parijs

23. MAAIKE AILEEN BLES (1989)

YDA
lente/zomer 2012
Denim
Maaike Aileen Bles, Amsterdam

JEANS COUTURE

Denim en jeans zijn van oorsprong voornamelijk gebruikt voor werkkleding. Vooral mensen die minder te besteden hadden of een zwaar beroep uitoefenden, zoals de mijnwerkers, droegen kleren van stevige materialen. Vanaf de jaren 70 van de 20ste eeuw heeft de jeans een plek verworven in modecollecties van couturehuizen en ontwerpers. Jean Paul Gaultier, Vivienne Westwood, Chanel en Yves Saint Laurent gebruiken het materiaal voor hun creaties. Saint Laurent verzuchtte meerdere malen: *'Ik wou dat ik de spijkerbroek had uitgevonden: het meest spectaculaire, meest praktische en het meest nonchalante kledingstuk dat er is. Het heeft de sexappeal, eenvoud, bescheidenheid en expressie die ik in al mijn ontwerpen zoek.'*

24. FREUDENTHAL/VERHAGEN

Carmen Freudenthal (1965), Elle Verhagen (1962)
The Warp and Woof
2012
Kleding: KRISVANASSCHE
Styling: Thomas Vermeer
Met dank aan: Silas Kjolmoen
Henrikson, Boaz Mout, Teuntje Kranenborg

25. G-STAR FLYWOOD

Flywood installatie
2012
G-Star Raw C.V.

Al denkend over een nieuw type G-Star Elwood raakte het G-Star RAW Atelier geïnspireerd door de geschiedenis van broeksluitingen vanaf de 15de eeuw, zoals de opvallende braguette: 'Soms moet je ver gaan, om terug te komen bij wat al bestaat'. Een braguette is een sluiting/buidel aan de voorkant van de mannenbroek en was met name in de 16de eeuw modieus.

26. LEVI STRAUSS & CO.

Ida van Bladel (1931)
Poster met zakje getekend op blote bil van vrouw
België, 1973
lithografie op papier
privécollectie Tenue de Nîmes, Amsterdam

Deze poster uit 1973 weerspiegelt de seksuele revolutie van de late jaren 60 en vroege jaren 70 van de 20ste eeuw. In deze periode werden jeans en naaktheid een synoniem voor jeugd en rebellie. En merken begrepen ook: *sex sells*.

27. CHANEL

Kort jasje, rok
herfst/winter 1991-1992
denim
Galliera, Musée de la Mode de la Ville de Paris, Parijs

28. MAISON MARTIN MARGIELA

Spijkerjas
zomer 1993
denim
Galliera, Musée de la Mode de la Ville
de Paris, Parijs

29. YVES SAINT LAURENT

Saint Laurent Rive Gauche
1973
denim
Privécollectie Olivier Châtenet, Parijs

30. VIVIENNE WESTWOOD (1941)

Cut Slash and Pull
lente/zomer 1991
denim, katoen
Vivienne Westwood Limited, Londen

31. VIVIENNE WESTWOOD (1941)

Always on Camera, korset en rok met
Marlene Dietrich print
herfst/winter 1992-1993
denim
Vivienne Westwood Limited, Londen

**32. FRANÇOIS + MARITHÉ GIRBAUD
(1945 EN 1942)**

Gelaserde jas
herfst/winter 2010-2011, look 9
denim, gelaserd
François + Marithé Girbaud, Parijs

33. CHANEL

lente/zomer 2003
denim, wol
Chanel, Parijs

**34. JEAN PAUL GAULTIER (ARCUEIL
1952)**

Spijkerbroek met bretels
1993
spijkerstof, dessin van chloorspatten
Centraal Museum, schenking 2007
inv.nr. 30251/001-002

Diana Vreeland (1906-1989), oud-
redacteur van Harper's Bazaar en de
Amerikaanse Vogue zei eens: '*Blue
jeans are the most beautiful things
since the gondola*', waarmee ze de
tijdsgeest en de betekenis van het
kledingstuk perfect aanvoelde.

**Tweede Entresol
HKU JEANS LAB**

Vierdejaars studenten van de Hogeschool voor de
Kunsten in Utrecht (HKU) deden onderzoek naar
twee thema's binnen de tentoonstelling *Blue jeans*:
innovatie en duurzaamheid. Studenten van verschillende
disciplines binnen de HKU hebben samengewerkt,
waaronder *Fashion Communication*, *Fashion Design*,
Graphic Design, *Interior Architecture*, *Product Design*, en
Visual Art and Design Management.

Hoofdstuk 6 STREETWEAR | UNIFORMITEIT

INDIVIDUELE UNIFORMITEIT

Jeans wordt vaak met rebellie en vrijheid geassocieerd. Toch is de spijkerbroek vooral ook een 'veilig' en weinig extravagant kledingstuk. Een willekeurige opname van het straatbeeld of een groep studenten geeft een bijna monotoon beeld, waarbij de spijkerbroek en het T-shirt eerder een uniform lijken, dan een middel om individualiteit mee te uiten. De foto's van Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek leggen de tegenstrijdigheid vast tussen individu(aliteit) en uniform(iteit) in een raamwerk van twaalf portretten. Jeans is tegenwoordig voor iedereen: van oud-president Ronald Reagan, geportretteerd in een denim overhemd en spijkerbroek, tot een pasgeboren baby in mini-jeans.

1. UNIFORM

Een selectie van foto's uit de 19de en 20ste eeuw, die het gebruik van jeans als werkkleding en uniform laten zien.
fotopapier
privécollectie Tenue de Nîmes,
Amsterdam

2. TIME MAGAZINE

Verenigde Staten, 5 januari 1981
papier, inkt
privécollectie Joachim Baan

Dat jeans tegenwoordig door iederéén wordt gedragen, blijkt onder meer uit dit portret van oud-president van de Verenigde Staten Ronald Reagan op de cover van Time Magazine. Reagan draagt *double denim*, dat wil zeggen een denim overhemd op jeans.

2. ARI VERSLUIS & ELLIE

UYTTENBROEK / EXACTITUDES

Ari Versluis (1961), Ellie Uyttenbroek (1965)
Nr. 128 Brigade
Rotterdam, 2010
Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek,
Rotterdam

4. ARI VERSLUIS & ELLIE

UYTTENBROEK / EXACTITUDES

Ari Versluis (1961), Ellie Uyttenbroek (1965)
Nr. 138 Rebels
Rotterdam, 2012
Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek,
Rotterdam

5. ARI VERSLUIS & ELLIE

UYTTENBROEK / EXACTITUDES

Ari Versluis (1961), Ellie Uyttenbroek (1965)
Nr. 139 Muazh
Rotterdam, 2012
Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek,
Rotterdam

6. VIKTOR & ROLF, LEVI STRAUSS & CO.

Viktor Horsting (1969), Rolf Snoeren (1969)

Jeans pak/uniform, sjerp

1999

zijde, hand geborduurd; voeringstof; metaal, geëmailleerd, denim

Centraal Museum, aankoop 1999

inv.nr. 28710/001-002 en inv.nr.

30057/001-003

Van 1999 tot 2005 waren de medewerkers van het Centraal Museum in de rol van gastheren en -vrouwen gekleed in een jasje en spijkerbroek van Levi Strauss & Co., gecombineerd met een sjerp, waarop de naam en functie van de betreffende medewerker stond. Het uniform is ontworpen door het Nederlandse mode duo Viktor & Rolf, in opdracht van het museum.

7. FREUDENTHAL/VERHAGEN

Carmen Freudenthal (1965), Elle Verhagen (1962)

Bark

2012

Freudenthal/Verhagen, Amsterdam

STREETWEAR

Vanaf de jaren 50 dragen jongeren jeans om zich te onderscheiden van hun ouders. Voor het eerst ontstaat er een jongerencultuur; de jeugd heeft geld en tijd ter beschikking. Nog altijd bestaan wereldwijd subculturen waarin jongeren zich met een uitgesproken kledingstijl afzetten tegen de massa. Jeans speelt hierin een belangrijke rol. In Tokio zijn er de zogeheten *neo-tribes*; Japanse jongeren die een buitengewone belangstelling tonen voor alles wat uit Amerika komt, jeans in het bijzonder. Het kledingstuk blijkt nog altijd geliefd om identiteit mee uit te drukken. Deze expressie uit zich eveneens in de straatfotografie van deze vaak excentrieke jongeren, die de laatste jaren een grote vlucht heeft genomen.

8. URBAN NOMAD TOKIO

Akira, een hippe jongen uit Tokio en eigenaar van de winkel Mikiri Hashin, heeft speciaal voor de tentoonstelling twee kledingsets uitgekozen. Met dank aan Akira and Anneke Beerkens.

9. ANNEKE BEERKENS (1980)

Modegoden

Tokio, 2007-2012

Anneke Beerkens, Amsterdam

10. SANDER STOEPKER (1966)

Taylor

Portretten

Nairobi, 2011

Sander Stoepker, Haarlem

11. SANDER STOEPKER (1966)

Dickson
Portretten
Nairobi, 2011
Sander Stoepker, Haarlem

12. SANDER STOEPKER (1966)

Nashon
Portretten
Nairobi, 2011
Sander Stoepker, Haarlem

13. SANDER STOEPKER (1966)

Charles
Portretten
Nairobi, 2011
Sander Stoepker, Haarlem

14. SANDER STOEPKER (1966)

Georgeouma
Portretten
Nairobi, 2011
Sander Stoepker, Haarlem

15. SANDER STOEPKER (1966)

Sydney
Portretten
Nairobi, 2011
Sander Stoepker, Haarlem

16. SANDER STOEPKER (1966)

Hassan
Portretten
Nairobi, 2011
Sander Stoepker, Haarlem

Terwijl fotograaf Sander Stoepker de 'lach van de straat' vastlegt in de straten van Nairobi, vangt hij tegelijkertijd de *coole looks* van de Kenianen, die onze tweedehands kleding dragen. Met deze serie won Stoepker de *World Portraits Photo Contest* in 2011.

17. OUTFIT

Speciaal voor de tentoonstelling stelde Samuel de Goede twee kledingsets samen die een weerspiegeling zijn van de hedendaagse straatcultuur.

Hoofdstuk 7

WERKPLAATS

De Werkplaats is een tijdelijk atelier waar u aan de slag kunt. Een inspiratiebron voor Werkplaats Blue jeans vormt de geschiedenis van de Amerikaanse mijnen. Aan het eind van de 19de eeuw droegen de mijnwerkers de duurzame spijkerbroek als werkkleding. Om te voorkomen dat zij delfstoffen zoals goud en zilver in hun zakken mee naar buiten smokkelden, moesten ze hun broek achterlaten in de kleedkamer. De kleding was eigendom van het bedrijf. Versleten jeans werden gebruikt om andere broeken mee op te lappen of om extra zakken op te naaien. De andere inspiratiebron is de huidige jeansindustrie, waarbij de diepblauwe spijkerbroek met uiteenlopende technieken wordt behandeld, zodat de gewenste *vintage look* ontstaat.

Wij nodigen u uit om in de Werkplaats *Blue jeans* een achtergelaten spijkerbroek te *finishen* tot een ware *designer jeans*. Hiervoor is de Werkplaats ingericht met professionele apparatuur. De werkplaatsmedewerkers assisteren u graag bij het hanteren van de apparatuur en staan klaar om u te adviseren.

CENTRAAL MUSEUM

Nicolaaskerkhof 10
3512 XC Utrecht
030 2362362

centraalmuseum.nl
di t/m zo 11.00 - 17.00u

COLOFON

TEKST:

Ninke Bloemberg

REDACTIE:

Hans Schopping
Eveline Reeskamp

VORMGEVING:

Joachim Baan,
Another Something & Co.

DRUKKERIJ:

De Swart, Den Haag

